

TERUGBLIK

DE HOLLANDSE WATERLINIE

Verslag lezing C.G. Scheltema op 28 oktober 1987

Ter verdediging van 'Holland' tegen vijanden uit het Oosten en het Zuiden diende een aaneengesloten brede strook land snel en beheerst onder water gezet te kunnen worden. Wezenlijk hierbij was dat de 'waterlinie' niet meer doorwaadbaar was. Anderzijds mocht het water niet zo hoog stijgen, dat de linie goed bevaarbaar werd. Vooral natuurlijke obstakels dienden onzichtbaar te zijn, maar het varen onmogelijk te maken.

Dit was de hoofdopdracht van de ingenieurs, die in het begin van de vorige eeuw aan de bouw van de Hollandse Waterlinie werden gezet, aldus de heer C.G. Scheltema op de ledenavond van 28 oktober jl.. Om optimale verdediging te bereiken, diende de inundatie van elke polder apart bestuurbaar te zijn. Van de vele sluizen, gemalen en andere kunstwerken, die hiervoor nodig waren, is nog veel bewaard gebleven. Dit geldt ook voor de forten in de waterlinie, die vooral tot taak hadden de kunstwerken te beschermen. De heer Scheltema illustreerde zijn boeiende inleiding met veel interessante dia's. Vooral de luchtfoto's waren zeer illustratief. De lezing van de heer Scheltema zal in het februari-nummer van 'Eigen Perk' worden gepubliceerd.

AvdS

STICHTING 'HILVERSUM, PAS OP!'

De restauratie van het huis 's Gravelandseweg 43 is vrijwel voltooid. Alleen het tuinhok, dat thans wordt opgeknapt door de leerlingen van een technische school, moet worden herplaatst. Inmiddels is de Stichting in onderhandeling met een koper voor het pand. Met de door verkoop vrijkomende gelden kan een ander object in het met monumenten zo schaars gezegende Hilversum worden aangekocht, om op zijn beurt in de oude luister te worden hersteld.

Intussen haalde de Stichting de kranten bij het bereiken van het hoogste punt bij de restauratie van het oude Raadhuis op de Kerkbrink. 'Op slinkse wijze' had men de windvaan van het gebouw bemachtigd, en opnieuw laten

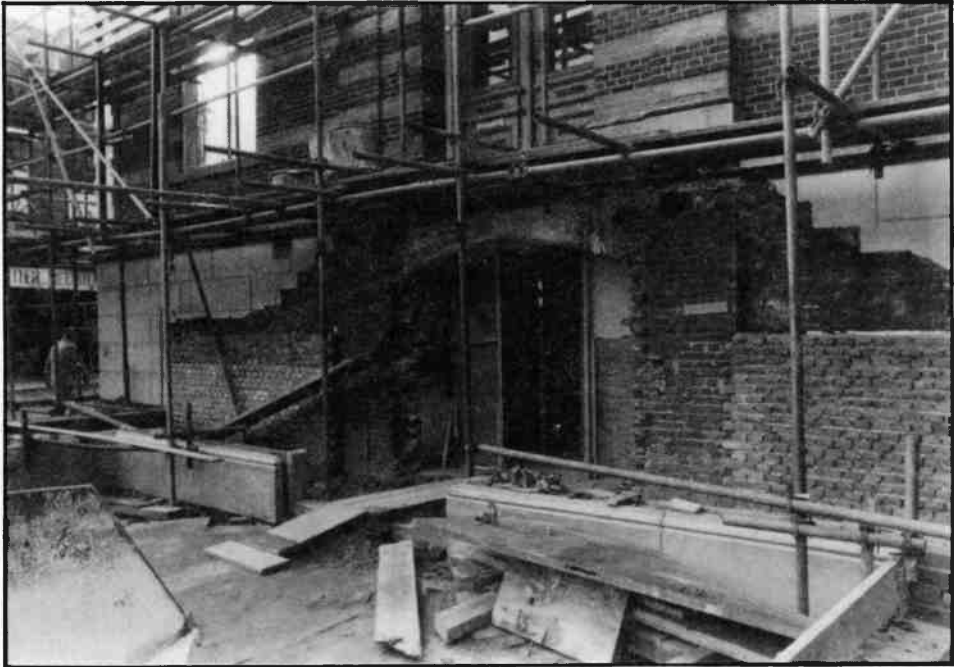
vergulden. Secretaris Mr Elly van Erp gaf op 30 oktober 1987 deze gerestaureerde versiering terug aan de burgemeester, waarna een timmerman en een schilder de windvaan weer op de oude plaats aanbrachten. Mevrouw Van Erp voelde de behoefte om, na de vele kritische geluiden die 'Pas Op' aan het adres van de gemeente pleegt te laten horen, nu ook deze gemeente eens een pluim op de hoed te steken "nu er iets positiefs gebeurt als de restauratie van dit gebouw".

De herplaatsing van de door 'Pas Op' vergulde windvaan op de toren van het Oude Raadhuis aan de Kerkbrink op 30 oktober.

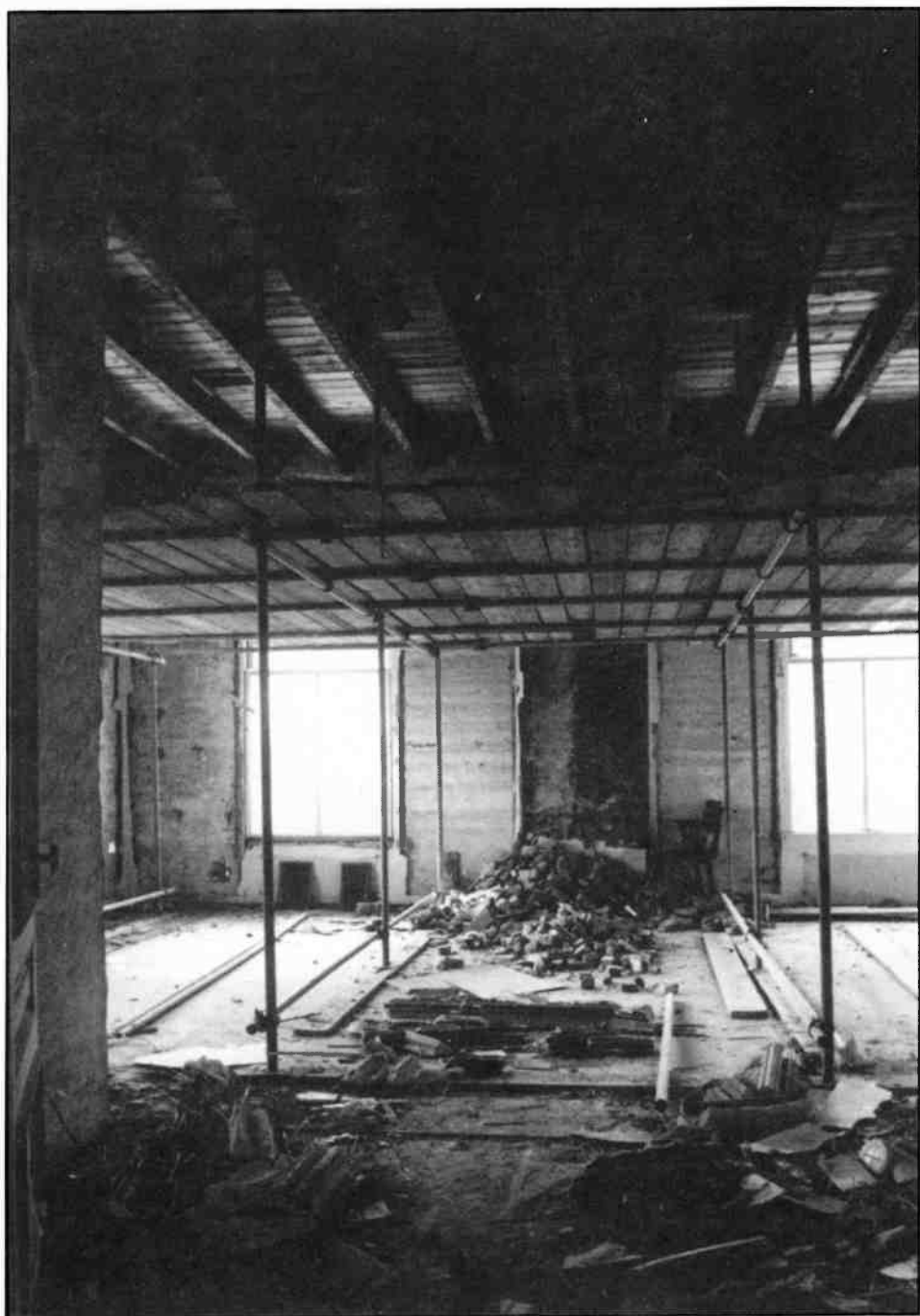
OUDE RAADHUIS WORDT IN ERE HERSTELD

In 'Eigen Perk' nummer 2 van dit jaar heeft U kunnen lezen dat het Goois Museum teruggaat naar het Oude Raadhuis aan de Kerkbrink. Het gebouw krijgt hiertoe zowel aan de binnen- als aan de buitenkant een grondige opknopbeurt. De resultaten van de restauratie worden al duidelijker zichtbaar, zeker nu de steigers rond het gebouw zijn verdwenen. Dank zij een bijdrage van de Stichting 'Hilversum, Pas Op!' kon de windvaan in oude luister worden hersteld. De burgemeester van Hilversum plaatste op 30 oktober deze windvaan op het torentje van het Oude Raadhuis en zo werd op die dag het 'hoogste punt' van de restauratie bereikt.

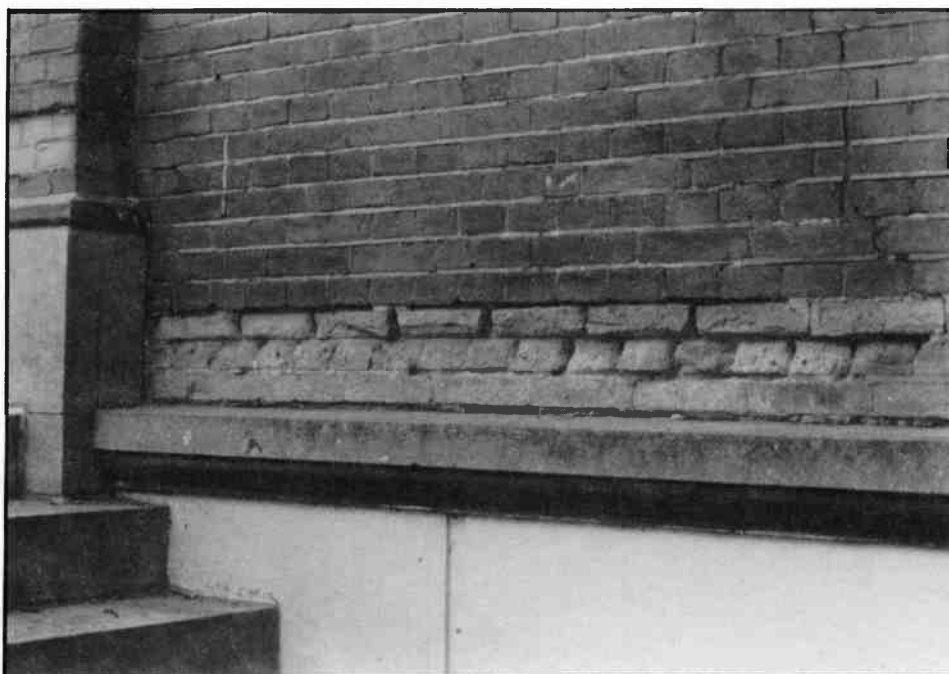

Gezicht van de voorzijde van het Oude Raadhuis tijdens de bouw van de nieuwe natuurstenen trap.

De natuurstenen trap is ook weer geplaatst. De oude trap was zo slecht dat maar een paar onderdelen geschikt waren om opnieuw te gebruiken. De constructie van de trap is nu iets gewijzigd, waardoor in de toekomst de treden minder snel zullen breken of verzakken. In het gebouw vorderen de werkzaamheden ook gestaag. Na het metselwerk en het aanleggen van de nieuwe installaties, moeten nu de vloeren, wanden en plafonds worden afgewerkt. Volgens de planning moeten de werkzaamheden eind februari 1988 zijn voltooid. Daarna volgt de inrichting van het gebouw. De plannen voor de inrichting worden uitgewerkt door drie studenten van de Reinwardt Academie te Leiden. Er moet een keus worden gemaakt uit de collectie: wat kan worden geëxposeerd en vervolgens op welke wijze. Zeker is, dat vooral aan de onderwerpen archeologie van het Gooi, de geschiedenis van de Erfgooiers en de textielnijverheid in het Gooi, aandacht zal worden besteed. De werkelijke inrichting kan pas geschieden na de verhuizing in maart a.s.. In de maand mei is het Goois Museum voor het eerst toegankelijk. Als tijdelijke tentoonstelling kunt U dat 'Het benen tijdperk' zien, een expositie over het gebruik van been en met vele voorwerpen gemaakt van been.

Gezicht vanaf de gang in de raadszaal, gelegen aan de achterzijde van het gebouw op de eerste verdieping.

De oude aangetaste speklaag van 'kunst-zandsteen', nu uitgehakt en opgevuld met nieuwe stenen.

Het voormalige onderkomen van het Goois Museum, het cultureel centrum De Vaart aan de Vaartweg, zal per 1 januari a.s. worden verlaten. Het Goois Museum zal daardoor in de periode vanaf 1 januari tot half maart niet te bezichtigen zijn. Als compensatie zal in het Raadhuis aan het Dudokpark vanaf 22 december t/m half maart 1988 de tijdelijke tentoonstelling 'Scheppend Werk' te zien zijn. Deze expositie geeft een goed beeld van de manier van werken van een archeoloog.

De afgedrukte foto's geven een beeld van het Oude Raadhuis tijdens de restauratie.

EvM

GENEESKUNDIGE PLAATSBESCHRIJVING VAN HET GOOILAND

Verslag presentatie heruitgave op 25 november 1987

Het was een lang gekoesterde wens van het bestuur om tot een facsimile-herdruk te komen van 'De Geneeskundige Plaatsbeschrijving van het Gooiland', die Dr J.F. van Hengel in 1875 had gepubliceerd (zie 'Eigen Perk' 7 nr. 3 van oktober 1987, blz. 68). Eind september kwamen wij in

contact met de heer Cees Hoog Antink, antiquair te Loenen, die met de verwezenlijking van hetzelfde plan al bezig was. 'Albertus Perk' en de heer Hoog Antink kwamen al spoedig tot een gezamenlijk project, waarbij de ledenavond van 25 november werd bestemd voor het 'lanceren' van de heruitgave. De Commissaris der Koningin, Drs R.J. de Wit, werd bereid gevonden het eerste exemplaar van de heruitgave in ontvangst te nemen. Ook dient vermeld dat de Werkgroep Toerisme, die op genoemde avond een eerste presentatie zou geven, zeer soepel en bereidwillig opschoof naar 24 februari volgend jaar.

Een bijzondere avond dus, die 25e november, waarop Van Hengel en diens boek centraal stonden. Een avond, waarop wij niet alleen de heer en mevrouw De Wit in ons midden hadden, maar ook vertegenwoordigers van zeer vele zusterverenigingen. Verder gaven beide ereleden, zeer veel leden en niet-leden blijk van hun belangstelling. De burgemeester had aan de behandeling van zijn begroting uiteraard voorrang moeten geven en ons schriftelijk zijn beste wensen doen toekomen.

Al deze speciale gasten werden door voorzitter Timmer in diens welkomstwoord betrokken. Daarna gaf de heer Van Aggelen kort weer hetgeen de Werkgroep Toerisme deze avond had willen presenteren. Zoals gezegd zal deze presentatie plaatsvinden op 24 februari 1988.

De volgende spreker was de heer Pott. Hij heeft destijds in 1985 een belangrijke rol vervuld bij het tot stand brengen van de lustrum-tentoonstelling en zich tot een kenner van Hengel en diens werk ontwikkeld. Gebruikmakend van enkele nieuwe bronnen, gaf de heer Pott een boeiend overzicht van de motieven, die Van Hengel tot het publiceren van zijn Geneeskundige Plaatsbeschrijving hebben bewogen. Elders in dit nummer is de rede van de heer Pott integraal afgedrukt.

Toen kwam het 'moment suprême' van de avond. Na het uitspreken van enkele dankwoorden overhandigde de heer Hoog Antink het eerste exemplaar van de heruitgave aan de heer De Wit. Met veel geflits werd dit moment op de gevoelige plaat vastgelegd.

De heer De Wit sprak vervolgens een dankwoord, waaruit niet alleen een grote affiniteit met 't Gooi doorklonk, maar waarin hij ook een grote kennis van zaken demonstreerde. Zijn vaststelling dat hij veel waardevols in Hilversum

De Commissaris van de Koningin in Noord-Holland, Drs. R. J. de Wit, tijdens zijn dankwoord in de sfeervolle zaal van 'De Akker' op 25 november 1987. Onder zijn aandachtig gehoor op de voorste rij Mevrouw De Wit en ons erelid Dr. P. W. de Lange. Veel zusterverenigingen uit het Gooi waren bij deze feestelijke bijeenkomst vertegenwoordigd.

heeft zien verdwijnen en dat hij dat betreurd leidde tot een instemmend gemompel in de zaal. De activiteiten van een historische kring als 'Albertus Perk' en met name de heruitgave van een werk als de Geneeskundige Plaatsbeschrijving, bleken de warme belangstelling van onze Commissaris te hebben. Hoewel de heer De Wit dat niet genoemd heeft, moeten wij bedenken dat zo'n heruitgave mede mogelijk is door een financiële bijdrage van het Provinciaal Bestuur! De toespraak van de heer De Wit sloot op feestelijke en waardige wijze het hoogtepunt van de avond af. Direct daarna presenteerde voorzitter Timmer het tweede exemplaar van de heruitgave aan mevrouw Reinboud, hiermede nog eens een eerbetoon brengend aan haar vorig jaar overleden echtgenoot en aan diens vele initiatieven om voor Van Hengel en zijn werk belangstelling te wekken.

In de daarop volgende pauze was het druk. Het bestuur tracteerde op Beaujolais Primeur. Vele leden die op het boek hadden ingetekend, namen het in ontvangst en er was

In de pauze was het een drukte van belang. Een groot deel van de leden van AP die het boek hadden besteld kon het boek na betaling gelijk meenemen. Dankzij de voortreffelijke voorbereiding van mevrouw Hanni de Bode en van de penningmeester, de heer Meijer, liep ook dit onderdeel van de bijzondere ledenavond op rolletjes.

een druk bijpraten met vertegenwoordigers van de zusterverenigingen.

De avond werd besloten met een heropvoering van het dia-klankbeeld over Dr J.F. van Hengel, dat in 1985 was samengesteld. Een waardige afronding van deze 'Van Hengel-avond'.

AvdS